

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการให้บริการห้องสมุดของนักศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ความต้องการให้บริการห้องสมุด ตลอดจนปัญหาในการให้บริการห้องสมุด โดยมีสมมุติฐานการวิจัยดังนี้ คือ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมขวัญสตรี มีความต้องการให้บริการห้องสมุดมากกว่าบริการที่ห้องสมุดจัดให้ และนักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาในการให้บริการห้องสมุด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีซึ่งกำลังศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2526

การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร สัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษาบริการที่ห้องสมุดจัด และแจกแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 ทุกคนที่เป็นสมาชิกห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก โดยแจกแบบสอบถามในวันที่ 1 มีนาคม 2527 และรับแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน จำนวน 150 ฉบับ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนและสามารถนำมาวิเคราะห์ได้รวมทั้งสิ้น 146 ชุด หรือร้อยละ 97.33 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษายุใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 146 คน เป็นเพศชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.55 (ตามตารางที่ 2) นักศึกษายุใหญ่จำนวนสูงสุด ร้อยละ 40.41 ไม่ได้ประกอบอาชีพ และรองลงมามีอาชีพ

รับจ้างและเกษตรกร ร้อยละ 22.60 และ 14.38 ตามลำดับ (ตามตารางที่ 3) นักศึกษาผู้ใหญ่ถึงร้อยละ 80.14 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 (ตามตารางที่ 4) นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าเรียนในโรงเรียนภาคปกติไม่ได้เนื่องจากต้องทำงานมีมากที่สุดร้อยละ 47.95 (ตามตารางที่ 5) รองลงมาเพราะขาดทุนทรัพย์ที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนภาคปกติ ร้อยละ 47.26 นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่จำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 56.16 มีจุดมุ่งหมายในการเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ รองลงมาเพื่อต้องการศึกษาต่อในชั้นสูง ร้อยละ 47.95

2. การใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

2.1 สภาพการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.22 เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีต่ำกว่า 7 ครั้งต่อเดือน นักศึกษาที่ใช้บ่อยคือ ระหว่างเดือนละ 15 ครั้งขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 3.42 ของผู้ตอบเท่านั้น (ตามตารางที่ 7) ส่วนใหญ่ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม คือ ร้อยละ 84.25 เข้าใช้ห้องสมุดในระหว่างชั่วโมงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเข้าห้องสมุดเพื่อทำรายงานที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดให้ และเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งมีจำนวนคำตอบถึงร้อยละ 61.64 เท่ากัน นักศึกษาร้อยละ 54.59 ค้นหาหนังสือที่ต้องการโดยดูจากชั้นหนังสือ สำหรับสิ่งจูงใจให้เข้าห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีที่สำคัญมี 2 ประเด็นคือ คว้าความสนใจของตนเอง และโดยคำแนะนำของอาจารย์ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 70.55 และ 68.86 ตามลำดับ

2.2 ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่ ปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการบริการต่าง ๆ จากห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ บริการที่ต้องการในระดับมากคือ บริการให้ยืม และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการในบริการด้านสิ่งพิมพ์ซึ่งจำแนกโดยใช้ระบบการจัดหมู่ทศนิยมคิวอี้เป็นแนวทางอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ พบว่า หนังสือที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการในระดับมาก คือหนังสือเกี่ยวกับการศึกษา หนังสือความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด หนังสือเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย และหนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ตามลำดับ ส่วน

ความต้องการบริการด้านสิ่งพิมพ์ซึ่งแบ่งตามประเภท พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ สิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมากคือ ตำราเรียน

2.3 ปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีของนักศึกษานักใหญ่ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดในระดับน้อยหรือไม่เป็นปัญหา ปัญหาด้านสภาพทั่วไปประสบน้อยทุกประเด็น เช่น เกี่ยวกับค่านครุภัณฑ์ ส่วนปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษานักใหญ่ประสบมากที่สุดในค่านี้นี้คือ ปัญหาหนังสือชำรุด สำหรับปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีของนักศึกษานักใหญ่ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด นักศึกษาประสบปัญหาในระดับน้อย ส่วนการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีด้านบุคลากรมีปัญหาในระดับน้อยและบางประเด็นไม่เป็นปัญหาเลย

3. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก

นักศึกษานักใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 146 คนนี้พบว่า 49 คน หรือร้อยละ 33.56 เป็นผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก ในจำนวนนี้เป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.43 ของนักศึกษาที่ใช้ห้องสมุดประชาชน นักศึกษานักใหญ่จำนวนสูงสุด ร้อยละ 42.86 ไม่ได้ประกอบอาชีพ รองลงมา มีอาชีพรับจ้าง และค้าขาย ร้อยละ 32.65 และ 10.21 ตามลำดับ นักศึกษานักใหญ่ที่ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนมากเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 คือร้อยละ 67.35 นักศึกษานักใหญ่เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่เพราะขาดทุนทรัพย์ในกรณีที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนภาคปกติมีจำนวนสูงสุด คือร้อยละ 46.94 รองลงมาเรียนในภาคปกติไม่ได้เนื่องจากต้องทำงาน ร้อยละ 32.65 ส่วนจุดมุ่งหมายที่เข้าเรียนในโรงเรียนใหญ่นั้น พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ คือ ร้อยละ 51.02 รองลงมา ร้อยละ 42.86 ต้องการศึกษาคือในชั้นสูง

4. การใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก

4.1 สภาพการใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก ปรากฏว่านักศึกษานักใหญ่ที่ใช้ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 79.59 เข้าใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกต่ำกว่า 7 ครั้งต่อเดือน และเข้าใช้ห้องสมุดในภาคเช้า โดยผู้ที่มิวัตถุประสงค์ในการ

เข้าห้องสมุด เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมมีร้อยละ 57.14 นักศึกษาผู้ใหญ่เหล่านี้จำนวนสูงสุด ร้อยละ 46.94 ค้นหาหนังสือโดยดูจากชั้นหนังสือ สิ่งจูงใจให้นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกคือ ความสนใจของตนเอง มีมากที่สุด ร้อยละ 69.39

4.2 ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการต่าง ๆ จากห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ บริการที่ต้องการในระดับมากคือ บริการแนะนำการใช้อาคารห้องสมุด บริการรวบรวมบรรณานุกรม และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ซึ่งเป็นบริการที่ห้องสมุดจัดไว้แล้ว

นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่มิมีความต้องการบริการด้านสิ่งพิมพ์ ซึ่งจำแนกโดยใช้ระบบการจัดหมู่ทศนิยมคิวอี้เป็นแนวทางในระดับปานกลาง พบว่า หนังสือที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมากที่สุดคือ หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา ความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด หนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และกฎหมาย ตามลำดับ ส่วนความต้องการบริการด้านสิ่งพิมพ์ซึ่งแบ่งตามประเภท พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์

4.3 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนด้านสภาพทั่วไปในระดับปานกลางและน้อย ปัญหาป้ายบอกทิศทางในห้องสมุดไม่ชัดเจน เป็นปัญหาที่นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบมากที่สุดใบรรดาปัญหาที่ประสบในระดับปานกลาง ปัญหาค่านครุภัณฑ์เป็นปัญหาที่นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบระดับน้อย ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบในระดับมากปานกลาง และน้อย ปัญหาที่นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบมากที่สุดคือ ปัญหาหนังสือพิมพ์มีน้อยฉบับ หนังสือบนชั้นเรียงสับสนไม่เป็นระเบียบทำให้ค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ยาก หนังสือไม่ตรงกับความต้องการ และหนังสือชำรุดไม่น่าใช้ ตามลำดับ

สำหรับปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกของนักศึกษาผู้ใหญ่ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุดนั้นอยู่ในระดับน้อย เป็นส่วนใหญ่ ส่วนปัญหาจำนวนหนังสือที่ให้มีมีน้อยเกินไป และปัญหาระยะเวลาที่ให้ยืมแต่ละครั้งสั้นเกินไปอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนด้านบุคลากรในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ คือ ในด้านมีความรู้ในการทำงานน้อย ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ และมีความเคร่งครัดในระเบียบการใช้ห้องสมุดน้อย ส่วนปัญหาเจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบใน

หน้าที่น้อย เป็นปัญหาที่นักศึกษาประสบในระดับมาก

อภิปรายผล

ข้อมูลส่วนตัว

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ไซของ สมุคโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและผู้ตอบแบบสอบถามที่ไซของ สมุคประชาชนจังหวัดพิษณุโลก ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่ระหว่าง 15-20 ปี และเป็นผู้อยู่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งเข้าโรงเรียนผู้ใหญ่เพราะขาดทุนทรัพย์ที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนภาคปกติ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ พิฑูล เลิศมงคลตระกูล (2524: 65) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3-4 ในเขตการศึกษา 10 พบว่า เหตุผลที่สำคัญของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่เพราะขาดทุนทรัพย์ที่จะเรียนในโรงเรียนภาคกลางวัน และที่เข้าโรงเรียนผู้ใหญ่เพราะมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการเพิ่มพูนความรู้ ตรงกับผลการวิจัยของ นวลเสนา หงศ์เชิดขรรคม (2522: 167) ซึ่งศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญในกรุงเทพมหานคร และพบว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่คือ ต้องการหาความรู้เพิ่มเติมเป็นส่วนใหญ่ ที่เป็นเช่นนี้จะสืบเนื่องมาจากการเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ใช้เวลาเพื่อศึกษาให้ครบหลักสูตรระดับ 4 ใดในระยะเวลาสั้นกว่าที่เรียนในภาคปกติ คือ 1 1/2 ปี ในขณะที่โรงเรียนภาคปกติใช้เวลา 3 ปี ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอย่างมาก ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบกับการที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้จึงต้องการรีบเรียนเพื่อจะได้ทำงานมีรายได้เลี้ยงชีพ จึงมีความสนใจเข้าศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ และผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไซของ สมุคโรงเรียนและของ สมุคประชาชนส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาภาคการศึกษาที่ 2 ทั้งนี้เพราะนักศึกษาภาคการศึกษาที่ 2 นี้ จะต้องเรียนวิชาภาษาไทย 10 (ท.10) อันเป็นวิชาเกี่ยวกับการใช้ของ สมุค อาจารย์ผู้สอนจะนำนักศึกษาเข้าไซของ สมุคในชั่วโมงเรียน โดยอธิบายและสาธิตการใช้ให้เห็นจริง ตลอดจนสั่งงานให้นักศึกษาค้นคว้าในของ สมุคเพื่อฝึกให้นักศึกษาได้ใช้ของ สมุค ซึ่งทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่มีโอกาสและจำเป็นต้องเข้าของ สมุคเพราะวิชาที่เรียนบังคับ

สภาพการไร้ห้องสมุด

การศึกษาค้นการไร้บริการห้องสมุด ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความดีในการไร้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกต่ำกว่า 7 ครั้งต่อเดือน ซึ่งเป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่สนใจที่จะเข้าห้องสมุดเองทั้ง ๆ ที่มีเวลารวมมาก และห้องสมุดก็เปิดให้บริการทั้งวันตั้งแต่เช้า ซึ่งนักเรียนในภาคปกติเรียนอยู่ นักศึกษาผู้ใหญ่ก็สามารถเข้าใช้ห้องสมุดได้ ส่วนการเข้าใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกนั้น นักศึกษาเข้าใช้น้อยอาจจะเป็นเพราะว่าทางโรงเรียนผู้ใหญ่จัดห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีไว้ให้บริการทางด้านการศึกษาค้นคว้าแล้วซึ่งสะดวกต่อการเข้าใช้มาก ฉะนั้นห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกซึ่งตั้งอยู่ไกลจากโรงเรียนผู้ใหญ่จึงไม่จำเป็นต่อการเข้าใช้ นักศึกษาผู้ใหญ่จะเข้าใช้ก็ต่อเมื่อต้องการค้นคว้าเพิ่มเติมจากที่ไม่มีในห้องสมุดโรงเรียน หรืออาจจะเข้าใช้ในวันอาทิตย์ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนไม่เปิดบริการ ส่วนเวลาที่นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนนั้นส่วนใหญ่เข้าใช้ระหว่างชั่วโมงเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากนิยมใช้บริการยืมหนังสือซึ่งไม่ต้องใช้เวลามากนัก จึงสามารถหาได้ระหว่างชั่วโมงเรียน นอกจากนี้อาจเข้าใช้ห้องสมุดในชั่วโมงว่างซึ่งอาจารย์ไม่ได้มาทำการสอน สำหรับห้องสมุดประชาชนนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ในภาคเช้า อาจเป็นเพราะอากาศในห้องสมุดประชาชนร้อนอบอ้าวโดยเฉพาะในเวลาบ่าย จำนวนผู้เยี่ยมชมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ

สำหรับวัตถุประสงค์ที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า การที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชนนั้นมีวัตถุประสงค์ตรงกันคือเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม แต่ในการเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนนั้นนักศึกษาบางคนมีวัตถุประสงค์เพื่อทำรายงานที่อาจารย์ผู้สอนสั่งด้วย ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้สอนบางวิชา เช่น วิชาภาษาไทย วิชาที่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มักสั่งงานให้นักศึกษาผู้ใหญ่ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองโดยสั่งให้ทำรายงานหรือรายงานหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในหัวข้อเรื่องต่าง ๆ จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาเข้าห้องสมุดเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีค้นหาหนังสือในห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่ในห้องสมุดโรงเรียนและในห้องสมุดประชาชนได้ผลตรงกันคือ นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่มีวิธี

ค้นหาหนังสือในห้องสมุดด้วยการดูจากชั้นหนังสือมากกว่าวิธีอื่น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง และใช้บัตรรายการไม่เป็นจึง ทำให้นักศึกษาไม่ใช้บัตรรายการ และถึงแม้ว่านักศึกษายุใหญ่จะใช้บัตรรายการเป็นแต่ การค้นหาหนังสือโดยดูจากชั้นหนังสือสะดวกกว่าเพราะจำนวนหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน มีไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัตรรายการของห้องสมุดประชาชนยังอยู่ในสภาพที่ไม่ สมบูรณ์เพราะอยู่ในระหว่างการปรับปรุง ฉะนั้นการใช้บัตรรายการก็ไม่ทำให้เกิดความ รวดเร็วในการหาหนังสือเท่าใดนัก

จากการที่นักศึกษายุใหญ่ได้เรียนวิชาภาษาไทย 10 ทำให้นักศึกษามีโอกาส เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีซึ่งที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังพบว่า สิ่งจูงใจตรงกันที่ ทำให้นักศึกษายุใหญ่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนคือ ความสนใจของตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษายุใหญ่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน และการเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ก็เป็นการสมัครใจเรียนของตนเอง มีชีวิตบังคับ เหมือนในระดับประถม หรือในโรงเรียนภาคปกติ ฉะนั้นนักศึกษายุใหญ่เหล่านี้ย่อมเป็นผู้ ที่ต้องการไปหาความรู้ด้วยความสนใจของตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ของตนให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น

ความต้องการบริการ

การศึกษาความต้องการด้านบริการห้องสมุดของนักศึกษายุใหญ่ พบว่าบริการ ที่ห้องสมุดจัดให้แล้ว 10 รายการ นักศึกษายุใหญ่ที่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมี ความต้องการในระดับมากเพียง 2 รายการ คือ บริการให้ยืม และบริการตอบคำถามและ ช่วยการค้นคว้า ส่วนบริการที่ห้องสมุดยังไม่จัดให้บริการจำนวน 5 รายการนั้น นักศึกษา มีความต้องการในระดับปานกลาง บริการให้ยืม เป็นบริการที่นักศึกษายุใหญ่มีความต้องการ มากเป็นอันดับ 1 น่าจะเป็นเพราะนักศึกษายุใหญ่ส่วนมากมีเวลาใช้ห้องสมุดในระยะเวลาด้าน เฉพาะช่วงระยะเวลาที่เป็นเวลาเรียนของนักศึกษายุใหญ่ คือหลังจากนักเรียนภาคปกติ เสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว การที่นักศึกษายุใหญ่ไม่เข้าไปในเวลาที่นักเรียนภาคปกติใช้ คงเป็นเพราะไม่ต้องการใช้ห้องสมุดปะปนกับนักเรียนภาคปกติ นอกจากนี้การอ่านหนังสือ นั้นต้องใช้เวลามากพอสมควรเพื่อศึกษาให้ละเอียดเยือก นักศึกษาจึงต้องการบริการให้ยืม

จากห้องสมุดเพื่อนำไปศึกษาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และเพื่อนำไปใช้ประกอบการทำรายงาน
 ควบ บริการที่นักศึกษาต้องการมากอันดับรองลงมาคือ บริการตอบคำถามและช่วยการ
 ค้นคว้า ทั้งนี้เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ในเรื่องการใช้ห้องสมุด ถึงแม้ว่า
 บางคนจะผ่านการเรียนวิชาภาษาไทย 10 แล้วก็ตาม แต่บางครั้งก็ไม่สามารถหาสิ่งพิมพ์
 ที่ต้องการได้ เพราะไม่มีใครได้เข้าใช้ห้องสมุดจึงไม่มีวิธีการใช้ ฉะนั้นบริการตอบคำถาม
 และช่วยการค้นคว้าจึงเป็นบริการที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมาก อย่างไรก็ตามบริการนี้
 ทางห้องสมุดก็ได้จัดใหม่บริการอยู่แล้ว แต่เป็นเพราะห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีไม่ได้
 ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง นักศึกษาผู้ใหญ่บางคนจึงไม่ทราบ และ
 เมื่อมีปัญหาก็ไม่สอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ทำให้การใช้ห้องสมุดของ
 นักศึกษาผู้ใหญ่ไม่เกิดผลเท่าที่ควร

ส่วนบริการจองหนังสือที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่นเป็นบริการที่นักศึกษาผู้ใหญ่
 ต้องการน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธียืมหนังสือที่ต้องการแบบต่อ ๆ
 กันจากเพื่อนโดยตรง กล่าวคือ ถ้านักศึกษาค้นหาหนังสือที่ต้องการในห้องสมุดไม่พบก็จะ
 ถามบรรณารักษ์หรือเพื่อน ๆ ว่าหนังสือดังกล่าวใครยืมไป เมื่อทราบแล้วก็ติดต่อกับ
 นักศึกษาผู้นั้น เพื่อยืมหนังสือต่อ ฉะนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่จะได้หนังสือที่ต้องการโดยไม่ผ่าน
 บริการจองหนังสือที่ต้องการของห้องสมุด (สุนทรีย์ เชียงว่อง, สัมภาษณ์)

สำหรับความต้องการด้านบริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกของ
 นักศึกษาผู้ใหญ่ นั้น พบว่าจากบริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดให้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่ 5 รายการ
 บริการที่นักศึกษาต้องการมากคือบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เช่นเดียวกับใน
 ห้องสมุดโรงเรียน ส่วนบริการอื่น ๆ มีความต้องการในระดับปานกลาง สำหรับบริการ
 ที่ห้องสมุดยังไม่ได้จัด จำนวน 8 รายการ พบว่าบริการที่นักศึกษาต้องการมากคือ บริการ
 แนะนำการใช้ห้องสมุด รองลงมาคือบริการรวบรวมบรรณานุกรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
 สภาพของห้องสมุดประชาชนแตกต่างจากห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี เช่น ในด้าน
 ความเป็นระเบียบในการจัดหนังสือขึ้นชั้น กล่าวคือ ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีการ
 จัดหนังสือตามชั้นอย่างถูกต้องเป็นระเบียบไม่สับสน ไม่สับสนหมวดหมู่ นักศึกษาสามารถหา
 หนังสือที่ต้องการได้สะดวก แต่สำหรับห้องสมุดประชาชน หนังสือส่วนใหญ่อยู่บนชั้นหนังสือ
 ที่ไม่ตรงตามหมวดหมู่ หนังสือส่วนใหญ่ไม่มีบัตรรายการ นอกจากนี้บัตรรายการที่มีอยู่ก็
 อยู่ในสภาพไม่พร้อมจะให้บริการ การเรียงบัตรรายการยังไม่เป็นระเบียบ ด้วยเหตุผล

ดังกล่าวน่าจะทำให้ให้นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดและบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้ามาก บริการที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมากเป็นอันดับรองจากบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดคือ บริการรวบรวมบรรณานุกรม การที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการบริการนี้มากอาจเป็นเพราะถ้าห้องสมุดประชาชนจัดรวบรวมบรรณานุกรมไว้บริการ นักศึกษาผู้ใหญ่ก็จะทราบรายชื่อหนังสือที่ห้องสมุดมีภายใต้หัวข้อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งห้องสมุดจัดรวบรวมไว้เพื่อบริการแก่ผู้ใช้ จึงสามารถค้นหาหรือตรวจทราบว่าห้องสมุดมีหนังสือในเรื่องที่ต้องการหรือไม่ ทำให้เกิดความสะดวกในการใช้ของนักศึกษาผู้ใหญ่

ในด้านความต้องการสิ่งพิมพ์ซึ่งจำแนกโดยในระบบการจัดหมู่ทัศนียภาพคือ เป็นแนวทาง ปรากฏว่าผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี **ทรงกันภัย** ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก กล่าวคือ หนังสือที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมากตามลำดับได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา หนังสือความรู้รอบตัวและเบ็ดเตล็ด หนังสือเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย และหนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี เหตุที่หนังสือดังกล่าวเป็นที่ต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับมากน่าจะเป็นเพราะวิชาที่อาจารย์สั่งงานให้นักศึกษาค้นคว้าทำรายงานมักจะเป็นวิชาภาษาไทย และวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักศึกษาจึงต้องการหนังสือทางด้านสังคมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และประวัติศาสตร์ และอาจจะเนื่องมาจากความสนใจของตัวนักศึกษาผู้ใหญ่เองด้วยที่ต้องการจะค้นคว้าหาความรู้ให้กับตนเอง นักศึกษาจึงสนใจหนังสือความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด และหนังสือเกี่ยวกับการศึกษา

สำหรับความต้องการสิ่งพิมพ์จำแนกตามประเภท พบว่า มีความแตกต่างกันในห้องสมุด 2 แห่งนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีต้องการสิ่งพิมพ์ประเภทคำรามาก ทั้งนี้เพราะคำรามเป็นสิ่งที่สำคัญที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการใช้ประกอบการเรียน รวมทั้งใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าด้วย ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ใช้ห้องสมุดประชาชนมีความต้องการหนังสือพิมพ์มากเพราะวัตถุประสงค์ใหญ่ที่นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดประชาชนก็เพื่อเพิ่มพูนความรู้รอบตัว ความรู้เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งความรู้เหล่านี้ค้นหาได้จากหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อการอ่านที่นักศึกษาคุ้นเคยและใช้สะดวก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักศึกษาผู้ใหญ่ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก มีความต้องการบริการต่าง ๆ ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีจัดให้บริการแล้วอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ บริการจองหนังสือที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น เป็นบริการที่นักศึกษาต้องการในระดับน้อย นิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ นิทรรศการหนังสือใหม่ บริการตรวจวารสาร บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดเมื่อเปิดภาคการศึกษา บริการรายชื่อวารสารใหม่และหนังสือใหม่ พร้อมบรรณนิทัศน์ และบริการหนังสือสารลง เป็นบริการที่นักศึกษาต้องการในระดับปานกลาง บริการที่นักศึกษาต้องการในระดับมาก คือ บริการให้ยืม และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ส่วนบริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีไม่ได้จัดให้บริการ นักศึกษามีความต้องการในระดับปานกลางเช่นกัน ได้แก่ บริการถ่ายเอกสาร บริการแนะนำการใช้หนังสืออ้างอิง เช่น พจนานุกรม สารานุกรม ฯลฯ บริการแนะนำหนังสือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการโสตทัศนวัสดุ เช่น เทป สไลด์ จึงแสดงให้เห็นว่านักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการบริการต่าง ๆ ที่เป็นบริการพื้นฐาน ไม่ได้มีความสนใจบริการใหม่ ๆ

สำหรับความต้องการในการบริการที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก จัดให้แก่ศึกษาผู้ใหญ่แล้วนั้นก็อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่เช่นกัน กล่าวคือ นิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ บริการจองหนังสือที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น บริการให้ยืม บริการรายชื่อหนังสือและวารสารใหม่ เป็นบริการที่นักศึกษาต้องการในระดับปานกลาง บริการที่ต้องการมากคือบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกไม่ได้จัดบริการนั้น พบว่านักศึกษามีความต้องการบริการเหล่านั้นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ นักศึกษาต้องการบริการจัดฉายภาพยนตร์ในระดับน้อย บริการที่ต้องการในระดับปานกลาง ได้แก่ จัดบรรยายหรืออภิปราย บริการตรวจวารสาร บริการถ่ายเอกสาร บริการนิทรรศการหนังสือใหม่ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการที่นักศึกษาต้องการในระดับมากคือบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด และบริการรวบรวมบรรณานุกรม จะเห็นได้ว่าความต้องการใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมขวัญสตรี มีระดับปานกลางทั้ง 2 แห่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่เห็นว่าบริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกจัดให้แล้วนั้นเพียงพอต่อความต้องการแล้ว แต่ก็ยังมีความต้องการบริการอื่น ๆ นอกเหนือจากที่บริการอยู่ใน

ระดับปานกลาง สำหรับห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีเพียงส่วนน้อยที่เป็นบริการซึ่ง นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมาก และบริการดังกล่าวห้องสมุดก็ให้บริการอยู่แล้ว ส่วนบริการที่ นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการให้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกจัดบริการมากนอกเหนือจากที่ ห้องสมุดประชาชนโคกจักษ์ให้บริการคือ บริการรวบรวมบรรณานุกรม ดังนั้นสมมุติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้คือ นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการใช้บริการห้องสมุดมากกว่าบริการที่ห้องสมุดจัดให้ นั่นจึงได้รับการสนับสนุนเพียงบางส่วน เพราะบริการที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมากมีเพียง ส่วนน้อย กล่าวคือ ทางด้านห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีความต้องการบริการที่นักศึกษา ผู้ใหญ่ต้องการมาก ได้แก่ บริการให้ยืมและบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ส่วน บริการด้านสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมากตามลำดับคือ หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา หนังสือ ความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด หนังสือตำรา หนังสือเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หนังสือเกี่ยวกับกฎหมายและหนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี สำหรับห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการบริการแนะนำ การใช้ห้องสมุด บริการรวบรวมบรรณานุกรม และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า มากตามลำดับ ส่วนบริการด้านสิ่งพิมพ์ที่ต้องการมาก ได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา หนังสือพิมพ์ หนังสือความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด หนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และ หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย ตามลำดับ ส่วนบริการอื่น ๆ นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการในระดับ ปานกลางเป็นส่วนน้อย

ปัญหาการใช้ห้องสมุด

ในการศึกษาปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและห้องสมุดประชาชน จังหวัดพิษณุโลกของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 ได้จำแนกปัญหาเป็นด้านต่าง ๆ คือ ปัญหาด้านสภาพทั่วไป ด้านครุภัณฑ์ ด้านสิ่งพิมพ์ ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด และด้านบุคลากร ซึ่งพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวจากห้องสมุด 2 แห่ง ดังนี้คือ

1. ปัญหาด้านสภาพทั่วไป

ปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสภาพทั่วไปของห้องสมุดอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์และผู้ช่วย บรรณารักษ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้ความสนใจดูแลด้านสภาพทั่วไปอย่างสม่ำเสมอ เช่น เครื่องครุภัณฑ์ในระเบียบการใช้ห้องสมุด จัดห้องสมุดมีขนาด 3 ห้องเรียน ซึ่งทำให้ ห้องสมุดไม่คับแคบเกินไป จัดทำป้ายบอกทิศทางอย่างชัดเจน จัดตกแต่งห้องสมุดให้เป็น

ที่ดึงดูดความสนใจให้เข้าใช้ นอกจากนี้ห้องสมุดตั้งอยู่ในทิศทางที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก และแสงสว่างเข้าเพียงพอ ทำให้นักศึกษามีปัญหาทางด้านเสียง ความคับแคบของห้องสมุด ป้ายบอกทิศทาง บรรยากาศ การถ่ายเทอากาศ และแสงสว่าง ในระดับน้อยดังกล่าว ส่วนปัญหาการไร้ห้องสมุดประชาชนตำบลสภาพทั่วไปโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ใกล้เคียงป้ายบอกทิศทางในห้องสมุดไม่ชัดเจน กล่าวคือ ไม่มีป้ายข้อความเพื่อชี้ให้ทราบว่าหนังสือประเภทใดอยู่ที่ไหน การจัดชั้นหนังสือของห้องสมุดประชาชนมีได้จัดเรียงลำดับหมวดหมู่หนังสือให้เป็นระเบียบและมีได้จัดคู่มือหนังสือตามลำดับหมวดจากซ้ายไปขวา (ดูแผนผังหน้า 40) แต่มีการกระจายกันทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสนไม่ทราบจะหาหนังสือที่ต้องการได้จากชั้นหนังสือใด นอกจากนี้สัญลักษณ์ซึ่งแสดงหมวดหมู่ของหนังสือจะติดไว้ด้านหน้าของชั้นหนังสือเท่านั้น เจ้าหน้าที่ควรติดเลขแสดงหมวดหมู่ไว้ด้านข้างของชั้นหนังสือด้วย เพราะเป็นตำแหน่งที่ผู้ใช้สามารถเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ควรจะมีแผนผังห้องสมุดแสดงตำแหน่งของสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ปัญหาต่อมาคือ ปัญหาห้องสมุดมีบรรยากาศไม่เชิญชวนให้เข้าใช้ อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนไม่ใคร่เอาใจใส่ต่อการตกแต่งห้องสมุด เช่น ตกภาพสวยงาม หรือเขียนข้อความเชิญชวนให้เข้าใช้ห้องสมุด โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ที่จะได้จากการใช้ห้องสมุด ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดใจผู้ใช้เกิดความสนใจเข้าใช้ห้องสมุดได้ จากการที่บรรณารักษ์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่จัดดำเนินการดังกล่าวทำให้ห้องสมุดมีสภาพเป็นเพียงสถานที่ที่ประกอบด้วยชั้นหนังสือ ตู้หนังสือ หนังสือ และที่นั่งอ่านหนังสือเท่านั้น ปัญหาประการสุดท้ายคือ แสงสว่างภายในห้องสมุดมีน้อยเกินไป อาจเป็นเพราะห้องสมุดประชาชนมีหน้าต่างคิดทั่วทั้งตัวอาคารห้องสมุด แต่เจ้าหน้าที่มักไม่เปิดหน้าต่างเหล่านี้ให้กว้างออกไปเต็มที่เพื่อรับแสงสว่างและลม ทั้งที่การเปิดหน้าต่างให้กว้าง ๆ ไม่ทำให้เกิดปัญหาการสูญหายของหนังสือเพราะมีเหล็กค้ำคติดกับหน้าต่างทุกบาน การไม่เปิดหน้าต่างให้กว้าง ๆ ทำให้ผู้ใช้ประสบปัญหาคังกล่าว

2. ปัญหาด้านครุภัณฑ์

ปัญหาการไร้ห้องสมุดโรงเรียน เฉลิมขวัญสตรีและห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกตำบลครุภัณฑ์ได้ผลตรงกันคือ นักศึกษาประสบในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทั้ง 2 แห่ง ได้จัดเรียงโต๊ะเก้าอี้ที่ใช้อ่านหนังสือโดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้ใช้เป็นสำคัญ พยายามจัดโต๊ะเก้าอี้ให้มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้ ตลอดจนจัดหาโต๊ะเก้าอี้ที่มีลักษณะเหมาะสมกับการอ่านหรือเขียนของผู้ใช้

3. ปัญหาบ้านสิ่งพิมพ์

สำหรับปัญหาการไร้ห้องสมุดในบ้านสิ่งพิมพ์ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหามากในระดับน้อย เนื่องจากบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉลิมขวัญสตรีมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านห้องสมุดดี เพราะจบการศึกษาด้านบรรณารักษ์จึงทราบหลักการให้บริการด้านต่าง ๆ การให้ความสำคัญกับการเรียงหนังสือขึ้นชั้น การซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุด ตลอดจนการจัดหาหนังสือให้เพียงพอและตรงกับความต้องการ นอกจากนี้ยังมีวิธีการจัดหาหนังสือโดยให้อาจารย์สายวิชาต่าง ๆ ได้เสนอรายชื่อหนังสือที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดซื้อเข้าห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ศึกษาค้นคว้าในวิชาที่สอนอยู่ ตลอดจนการจัดซื้อวารสารที่มีประโยชน์และตามที่อาจารย์เสนอมาไว้ให้บริการ ส่วนปัญหาการไร้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกบ้านสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ นั้น ปัญหาที่ประสบมากคือ ปัญหาหนังสือบนชั้นเรียงสับสนกันไม่เป็นระเบียบ ทำให้คนหาหนังสือที่ต้องการไต่ยาก หนังสือชำรุดไม่น่าใช้ หนังสือไม่ตรงกับความต้องการ และหนังสือพิมพ์น้อยฉบับ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ห้องสมุดซึ่งทำหน้าที่จัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นมิได้คำนึงถึงความสะดวกในการค้นหาหนังสือจากชั้นของผู้ใช้ จึงจัดหนังสือขึ้นชั้นโดยไม่ระมัดระวัง เรียงหนังสือผิดหมวดหมู่ ประกอบกับผู้ใช้งานบางคนอาจเอาหนังสือขึ้นชั้นผิด ทำให้ผู้ใดค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ นอกจากนี้มีหนังสือจำนวนมากที่อยู่ในสภาพเก่าและชำรุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือนวนิยาย ทั้งนี้เพราะเป็นหนังสือประเภทที่มีผู้ยืมกันมาก ทำให้เกิดการชำรุดมากกว่าหนังสือประเภทอื่น การที่ห้องสมุดให้บริการยืมหนังสือทั้ง ๆ ที่หนังสือชำรุดอาจเป็นเพราะห้องสมุดขาดวัสดุที่ใช้ซ่อมหนังสือหรืออาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่มีงานหลายด้านที่ต้องรับผิดชอบจึงไม่มีเวลาที่จะซ่อมหนังสือ

ส่วนปัญหาเรื่องหนังสือไม่ตรงตามความต้องการนั้น เนื่องมาจากทางห้องสมุดประชาชนใช้วิธีการสั่งซื้อหนังสือประเภทต่าง ๆ เข้าห้องสมุดเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้จากดุลยพินิจของบรรณารักษ์เองที่จะเห็นว่าหนังสือเล่มใดน่าสนใจ โดยผู้ใช้ห้องสมุดไม่มีโอกาสเสนอรายชื่อหนังสือที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดซื้อเข้าห้องสมุด และโดยหน้าที่โดยตรงของห้องสมุดประชาชนแล้วจะให้บริการอย่างกว้างขวางแก่ผู้ใช้ทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับการศึกษา ห้องสมุดประชาชนจึงต้องจัดหาหนังสือที่เป็นกลาง ๆ ไม่เน้นเฉพาะผู้รักภูมิปัญญาใดคนหนึ่ง ทำให้หนังสือไม่ตรงตามความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ นอกจากนี้จำนวนหนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอเพราะหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ห้องสมุดออกยังมีเพียง 2

รายการ คือ ไทบุรี และสยามรัฐ รายการละ 1 ฉบับ นักศึกษาผู้ใหญ่เห็นว่ามีความน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการ ควรจะเพิ่มหนังสือพิมพ์มากรายการขึ้น

4. ปัญหาการระเบียบการใช้ห้องสมุด

นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีประสบปัญหาการระเบียบการใช้ห้องสมุดในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่พอใจกับระเบียบต่าง ๆ ที่ห้องสมุดกำหนด และพอใจที่ห้องสมุดเคร่งครัดกับระเบียบดังกล่าว ส่วนทางด้านห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกนั้นนักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาค่าระเบียบการใช้ห้องสมุดในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางคือ ปัญหาระยะเวลาที่ให้ยืมแต่ละครั้งสั้นเกินไป และจำนวนหนังสือที่ยืมน้อยเกินไป ทั้ง ๆ ที่ระเบียบการยืมให้ความสะดวกแก่ผู้ยืมมากกว่าห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี กล่าวคือห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีให้ยืมหนังสือทั่วไปทีละครั้งละ 1 เล่ม ต่อ 7 วัน นวนิยาย 2 เล่มต่อ 7 วัน ส่วนห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกให้ยืมหนังสือทุกชนิดได้ครั้งละ 2 เล่มต่อ 7 วัน ยกเว้นถ้าหนังสือเป็นชุดหลายเล่มยืมก็จะอนุญาตให้ยืมได้ครั้งละ 1 ชุดต่อ 7 วัน เหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาดังกล่าวอาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดว่าห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดที่ให้บริการแก่คนทุกระดับ ทุกอาชีพ การบริการก็ควรจะกว้างขวางกว่าห้องสมุดโรงเรียน ฉะนั้นระยะเวลาที่ให้ยืมก็ควรจะนานกว่า และจำนวนหนังสือที่ยืมในแต่ละครั้งก็ควรจะมากกว่าห้องสมุดโรงเรียนเช่นกัน

5. ปัญหาค่านุเคราะห์

สำหรับห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ปรากฏว่านักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหานี้ในระดับน้อย ในเรื่องเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีบรรยากาศไม่เหมาะสม และเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสะดวกในการใช้ห้องสมุดนั้นไม่เป็นปัญหาต่อนักศึกษาผู้ใหญ่เลย เพราะบรรณารักษ์ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่างมีความรับผิดชอบในหน้าที่สูง มีความเต็มใจคอยให้บริการแก่ผู้ใช้ตลอดเวลา การปฏิบัติงานของบรรณารักษ์มีประสิทธิภาพดีจนกระทั่งได้รับรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นประจำปี 2519 จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ส่วนปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกค่านุเคราะห์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่าปัญหาที่มีในระดับมากคือ เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนบุคลากรของห้องสมุดประชาชนมีน้อย คือมีเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 3 และนักการภารโรง

เท่านั้น ส่วนเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 นั้นมาทำหน้าที่ช่วยเหลืองาน
ห้องสมุดชั่วคราว ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างไม่เต็มที่ ฉะนั้นในขณะที่ปริมาณงานของ
ห้องสมุดมีมากขึ้น แต่จำนวนบุคลากรมีน้อยย่อมทำให้การทำงานของบุคลากรในห้องสมุด
ประชาชนจังหวัดพิษณุโลกไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้นสมมุติฐานข้อที่ 2 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่านักศึกษาผู้ใหญ่ประสบ
ปัญหาในการใช้บริการห้องสมุดจึงได้รับการสนับสนุน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่
ประสบปัญหาการให้บริการห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่อยู่ใน
ระดับน้อย คือนักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาค่านสมาชิกทั่วไป ค่านครุภัณฑ์ ค่านสิ่งพิมพ์ และค่าน
ระเบียนการใช้ห้องสมุดในระดับน้อย ส่วนปัญหาค่านบุคลากรนั้นนักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหา
ในระดับน้อยและไม่เป็นปัญหาใกล้เคียงกัน สำหรับปัญหาการให้บริการห้องสมุดประชาชน
จังหวัดพิษณุโลกนั้นนักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาในระดับน้อยและปานกลางใกล้เคียงกัน ได้แก่
ปัญหาสภาพทั่วไปของห้องสมุด ปัญหาค่านสิ่งพิมพ์ ปัญหาค่านระเบียนการใช้ห้องสมุดและ
ปัญหาค่านบุคลากร ปัญหาที่นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบมากคือปัญหาสิ่งพิมพ์ ได้แก่หนังสือพิมพ์มี
น้อยฉบับ หนังสือบนชั้นเรียงสับสนไม่เป็นระเบียบ ทำให้ค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ยาก และ
หนังสือชำรุดไม่น่าใช้ ตามลำดับ ส่วนปัญหาค่านบุคลากรที่นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหามาก
คือ เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่น้อย และจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงว่า
นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาการให้บริการห้องสมุดเป็นส่วนน้อย แต่เป็นในระดับน้อยและ
ปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบสภาพการให้บริการห้องสมุด ความต้องการใช้
บริการห้องสมุด และปัญหาในการให้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็คส์รีจระดัย
4 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ห้องสมุดโรงเรียน
เฉลิมขวัญสตรี และห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก ได้รับการปรับปรุงในค่านต่าง ๆ ดังนี้

ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็คส์รีจระดัย 4 ส่วนใหญ่

เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีต่ำกว่า 7 ครั้งต่อเดือน และนักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับการศึกษาที่ 2 ส่วนนักศึกษาระดับการศึกษาที่ 1 และ 3 เข้าใช้ห้องสมุดน้อยมาก ดังนั้นห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาผู้ใหญ่ทุกคนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของห้องสมุดโรงเรียน ได้ทราบถึงบริการที่ห้องสมุดให้แก่นักศึกษา โดยเน้นให้เห็นประโยชน์ของการเข้าใช้ห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีซึ่งเป็นห้องสมุดที่ใกล้ตัวนักศึกษาที่สุด การประชาสัมพันธ์ควรทำอย่างจริงจัง โดยอาจจะทำป้ายเขียนข้อความประชาสัมพันธ์บริการของห้องสมุด เชิญชวนให้นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด ตลอดจนชี้ให้เห็นความสำคัญของห้องสมุด นอกจากนี้อาจขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ในวิชาต่าง ๆ ให้คอยสนับสนุนและกระตุ้นให้นักศึกษาทั้งภาคการศึกษาที่ 1, 2 และ 3 หากความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดนอกเหนือจากที่ได้รับในห้องเรียน เพื่อประโยชน์อันจะเกิดแก่นักศึกษาที่จะได้รับความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจจัดกิจกรรมพิเศษในห้องสมุดเป็นครั้งคราว เช่น จัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดแจกแก่นักศึกษาเมื่อเริ่มปีการศึกษาใหม่

2. ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีควรให้ความสำคัญต่อบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดและบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เพราะนอกจากผลการวิจัยพบว่าบริการดังกล่าวเป็นบริการที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมาก นักศึกษาบางคนอาจมีความต้องการใช้ห้องสมุดแต่เนื่องจากไม่ทราบวิธีใช้ห้องสมุด เมื่อเข้าห้องสมุดก็ไม่ทราบว่าหาหนังสือใดอย่างไร หรือหาแล้วแต่ไม่พบ ประกอบกับไม่กล้าถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ทำให้ไม่กล้าเข้าใช้ห้องสมุด ฉะนั้นห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบว่าห้องสมุดมีบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดและบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า โดยมีป้ายบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดและบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าประจำโต๊ะบรรณารักษ์ นอกจากนี้ควรมีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดซึ่งมีความรู้คอยช่วยเหลือและตอบปัญหาให้ผู้เข้าพยายามสังเกต นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าใช้ห้องสมุดว่าคนใดมีปัญหาในการใช้ห้องสมุด ควรถามนักศึกษาถึงปัญหาที่ประสบอยู่แล้วช่วยแก้ปัญหา วิธีนี้จะทำให้นักศึกษาเกิดความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ ตลอดจนเห็นประโยชน์จากการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักศึกษาผู้ใหญ่สนใจเข้าใช้ห้องสมุดเพราะได้เห็นถึงบริการและความเต็มใจของเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องสมุดระหว่างห้องสมุดและนักศึกษาผู้ใหญ่

3. หอสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีควรจัดหาหนังสือในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนและหนังสือวิชาภาษาไทย ได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา หนังสือความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด หนังสือเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย และหนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี หนังสือเหล่านี้ นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการมาก เพราะบางครั้งอาจารย์ได้สั่งให้นักเรียนภาคปกติและนักศึกษาผู้ใหญ่คนคว่ำทำรายงานเรื่องเดียวกัน ซึ่งต้องใช้หนังสือประกอบการค้นคว้าเล่มเดียวกัน ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาหนังสือมีไม่พอกับความต้องการ เพราะนักเรียนในภาคปกติมีไปหมด ซึ่งปกติแล้วทั้งนักเรียนภาคปกติเองจะยืมก็ไม่เพียงพออยู่แล้ว นอกจากนี้หอสมุดควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกและเสนอแนะการสั่งซื้อหนังสือและวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อสนองความสนใจและความต้องการใช้ของนักศึกษาผู้ใหญ่อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความสิ้นเปลืองของงบประมาณที่สั่งซื้อหนังสือแล้วไม่มีผู้ใช้หรือใช้น้อย

4. นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เข้าใช้หอสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีในระหว่างชั่วโมงเรียนซึ่งเป็นเวลาค่ำ หอสมุดจะเปิดไฟบางดวงเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เมื่อนักศึกษาเข้าใช้หอสมุดจึงประสบปัญหาแสงสว่างในหอสมุดไม่เพียงพอ ทำให้อ่านหนังสือไม่สะดวกและเสียสายตา ฉะนั้นหอสมุดควรเปิดไฟให้มีแสงสว่างเพียงพอต่อการอ่านหนังสือของนักศึกษา

หอสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก

1. ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาแบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมขวัญสตรีที่เข้าใช้หอสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกเป็นผู้ที่เข้าใช้ต่ำกว่า 7 ครั้งต่อเดือน ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับน้อย หอสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกควรชักชวนให้นักศึกษาเข้าใช้หอสมุดให้มากขึ้น ในฐานะที่หอสมุดประชาชนอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดพิษณุโลก ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของหอสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกที่จะให้บริการแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบความเคลื่อนไหวของหอสมุดเพื่อให้ผู้ใช้เกิดความสนใจ ซึ่งอาจกระทำโดยปิดป้ายไว้หน้าหอสมุดระบุถึงบริการที่หอสมุดให้แก่ผู้ใช้หรืออาจจะเป็นคำขวัญสั้น ๆ ที่ได้ใจความ ชักชวนให้เข้าใช้

ห้องสมุด จัดกิจกรรมในโอกาสพิเศษตามกำลังที่จะทำได้ เช่น วันสำคัญต่าง ๆ และมีการแสดงหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ ตลอดจนแสดงหนังสือที่ชนะการประกวดรางวัลต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ใช้เกิดความสนใจอยากเข้าใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกมากขึ้น

2. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการรวบรวมบรรณานุกรมและบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในระดับมาก แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาทางด้านการใช้ห้องสมุด ฉะนั้นห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกควรให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้ใช้เมื่อผู้ใช้เกิดปัญหา นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดอาจซักถามความต้องการของผู้ใช้เพื่อให้อุปกรณ์เกิดความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและทำให้ผู้ใช้เกิดความมั่นใจว่าเมื่อเข้าห้องสมุดแล้วจะไม่ผิดหวังในสิ่งที่ต้องการ เพราะมีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ

3. จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบปัญหาหนังสือและหนังสือพิมพ์ในห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนน้อย คือ มีหนังสือพิมพ์ภาษาไทยเพียง 2 รายการ ฉะนั้นห้องสมุดควรจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพ ทันสมัย และให้มีจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ควรจัดหาหนังสือพิมพ์ให้มากกว่ารายการขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาและผู้ใช้อื่น ๆ นอกจากนี้การจัดหาสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เข้าห้องสมุดต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ ควรพยายามจัดหาให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ เพื่อขจัดปัญหาการสิ้นเปลืองงบประมาณจากการซื้อสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีผู้ใช้ ห้องสมุดประชาชนควรเปิดโอกาสให้ผู้ใช้รวมทั้งนักศึกษายุใหญ่มีโอกาสเสนอรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องการแก่ห้องสมุด และจัดหาให้ตามความเหมาะสม ซึ่งจะเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ และยังเป็นการประชาสัมพันธ์ในทางอ้อมด้วย

4. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกควรปรับปรุงห้องสมุดในเรื่องความสะดวกของชั้นหนังสือ และโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ โดยเฉพาะชั้นหนังสือควรดูแลปกกวาดให้สะอาดอยู่เสมอ เพราะชั้นหนังสือสะอาดย่อมทำให้ผู้ใช้ชอบหยิบหนังสืออ่าน และควรให้ความสำคัญต่อการเรียงหนังสือชั้นชั้นให้มากยิ่งขึ้นด้วย หนังสือจะได้อยู่ตามชั้นหนังสือที่ถูกต้องเป็นระเบียบน่าใช้ ไม่ล้นจนทำให้ผู้ใช้สามารถหาหนังสือที่ต้องการได้ง่ายๆ โดยตนเอง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกควรตรวจตราดูแลความ

เรียบร้อยของห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควร เปิดหน้าต่างให้กว้าง เพื่อรับแสงสว่าง และทำให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก การที่เจ้าหน้าที่ตรวจตราความเรียบร้อยและสร้างบรรยากาศให้ดีขึ้นจะทำให้มีผู้เข้าใช้ห้องสมุดมากยิ่งขึ้น

การที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกจะได้พยายามดำเนินการทุกอย่างตามที่เสนอมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงด้านสภาพทั่วไปของห้องสมุด ด้านบริการ และด้านสิ่งพิมพ์นั้น ย่อมจะมีผลทำให้ห้องสมุดมีสภาพดีขึ้นทุก ๆ ด้าน เป็นที่พึงพอใจแก่นักศึกษาและผู้ใช้ทั่วไป และทำให้ผู้ใช้สนใจเข้าใช้บริการมากขึ้น

5. หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก ควรเอาใจใส่ดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมากยิ่งขึ้น ควรจัดให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก โดยเก็บสถิติการทำงาน จัดทำมาตรฐานการทำงาน ตรวจสอบผลงานอย่างสม่ำเสมอ จัดอบรมเจ้าหน้าที่โดยแสดงให้เห็นความสำคัญของความรับผิดชอบต่องาน ความสำคัญของบริการ การมีอัธยาศัยที่ดี และมีประชาสัมพันธ์ จากผลที่หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ในห้องสมุดเป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้จำนวนผู้ใช้บริการมีมากขึ้น เพราะพอใจในบริการ ซึ่งจะเป็นการดีต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพิษณุโลก กล่าวคือ ถือได้ว่าเป็นผลงานที่ประสบผลสำเร็จชิ้นหนึ่งของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพิษณุโลก เพราะห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลกอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์โดยตรง

6. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรติดต่อประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อทราบในเรื่องความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะนำไปวางแผนจัดการดำเนินการเกี่ยวกับห้องสมุด เพื่อให้การบริการห้องสมุดที่ให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดพิษณุโลกเท่านั้น สำหรับผู้สนใจจะทำการวิจัยต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรวิจัยความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 ของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคอื่นของประเทศ เพื่อทราบความต้องการและปัญหาการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จะนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการใช้บริการห้องสมุดแก่นักศึกษาผู้ใหญ่อันจะเป็นการยกคุณภาพของการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ให้สูงขึ้น
2. ควรมีการวิจัยในแง่ผู้ใช้บริการ ซึ่งได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุด และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในโรงเรียนผู้ใหญ่แห่งอื่น ๆ เพื่อทราบปัญหาการใช้บริการแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้ยการเก็บข้อมูลจากบุคลากรเหล่านี้ แล้วนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการใช้บริการห้องสมุดแก่นักศึกษาผู้ใหญ่อีกด้านหนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย